

Kilka osób z twojej grupy chce kupić pamiątki z Polski dla:

1.małżeństwa w średnim wieku.

2.dzieci.

Zaproponuj im rodzaj upominku i miejsca gdzie mogą zrobić zakupy.

Turysta chce wysłać kartki i listy do Francji.powiedz mu gdzie należy kupić kartki,znaczki,koperty

Turysta chce zadzwonić do Francji.Wyjaśnij mu gdzie najczęściej znajdują się aparaty telefoniczne.Powiedz gdzie kupuje się karty telefoniczne i poinformuj go o numerach kierunkowych.

Właśnie wróciłeś z nart .Opowiedz jaka była pogoda i jak spędziłeś czas.

Przechodzień pyta cię jak dojść na Wawel (jesteś koło teatru Słowackiego ) wytłumacz mu drogę.

Porozmawiaj ze znajomymi o planach na wakacje.Przekonaj ich ,że warto jechać do Paryża.

Masz dużo bagaży i bardzo się spieszysz.Powiedz kierowcy taksówki żeby Ci pomógł i jechał szybko.

Jesteś w hotelu i chcesz wynająć z łazienką i telefonem .

Zapytaj o ceny i formy płatności.

Jeden z uczestników wycieczki zachorował.Umawiasz go telefonicznie z lekarzem.

Zgubiłeś się w Paryżu. Zatrzymujesz przechodnia i pytasz o drogę.

Zaproś znajomego do Polski na wakacje. Uzasadnij swój wybór.

Wytłumacz w 5 zdaniach co musi zrobić podróżny aby odprawić bagaż na lotnisku.

Masz odbyć podróż do Hiszpani. Wybierz środek lokomocji i uzasadnij swój wybór.

Wyjeżdżasz z grupą na 2 dni do Zakopanego. Podaj miejsce godzinę spotkania, doradz ubiór (wrzesień).

Zaproponuj 2 hotele w twojej miejscowości. Uzasadnij swój wybór.

Grupa młodych Francuzów chce ciekawie spędzić wieczór w naszym mieście. Zaproponuj miejsca do których mogą pójść.

Uczestnikowi wycieczki skradziono portfel z pieniędzmi i dokumentami. Pomóż mu.

Zadzwoń do hotelu i potwierdź rezerwację pokoi dla 15 osobowej grupy.

Jesteś na lotnisku rozmawiasz z celnikiem.

Pracujesz w biurze podróży .Doradź klientce, gdzie ma jechać z rodziną na wakacje.

Jesteś w resteuracji ,zamów obiad dla 4 osób.

Zamów śniadanie w restauracji hotelowej.

Przepróś znajomych ,że spóźniłeś się 20 min. na spotkanie.

Umów się telefonicznie na wizyty u dentysty. Opisz co Ci dolega.



- **Ratusz kazimierski** znajdował się pierwotnie pośrodku wielkiego, wydłużonego rynku. Z czasem rynek (obecnie plac Wolnica) zmienił kształt na prostokąt, a ratusz znalazł się na jego północnym skraju. Wzniesiony w XV w. jako siedziba władz administracyjnych i sądowych miasta Kazimierza, był później kilkakrotnie rozbudowywany. Z XVI w. pochodzi okazała wieża. Po II wojnie światowej (1962-66) dawny ratusz gruntownie odnowiono. Od r. 1947 w gmachu mieści się Muzeum Etnograficzne, które, po swym powstaniu w r. 1910, przez ponad trzydzieści lat znajdowało się na Wawelu. W licznych i niezwykle cennych zbiorach muzeum znajdują się głównie obiekty reprezentujące sztukę ludową południowej Polski, ale także kolekcję sztuki ludowej Kamerunu i Indonezji. Po przeciwnej stronie placu, w części miasta zwanej Bawół, Kazimierz Wielki zaczął wznosić po r. 1364 budynek Uniwersytetu. Do powstania w tym miejscu zabudowań uniwersyteckich ostatecznie jednak nie doszło. Fakt ten upamiętnia tablica na jednej z kamienic (nr 11). W pobliżu stoi rzeźba (fontanna) z r. 1970 Bronisława Chromego *Trzej grajkowie*.



## 54 • 55

- **Teatr im. Juliusza Słowackiego**, przy pl. Św. Ducha, stanął w l. 1891-93 na miejscu zburzonego średniowiecznego klasztoru Duchaków. Autorem projektu teatru był Jan Zawiejski, jeden z czołowych architektów polskich tego czasu. Największy i najbardziej reprezentacyjny budynek teatralny Krakowa wzorowany był na paryskiej Operze. Kurtynę, z przedstawieniami alegorycznymi związanymi z teatrem, wykonano według projektu słynnego malarza Henryka Siemiradzkiego. Przed fasadą teatru znajduje się pomnik największego polskiego komediopisarza Aleksandra Fredry, dzieło Cypriana Godebskiego.

**Dom „Pod Krzyżem”** (ul. Szpitalna 21). Dawny szpital Św. Rocha, wzniesiony w XV w., rozbudowany sto lat później. W XVII w. był tu przytułek dla ubogich. Z tego czasu pochodzi krucyfiks na fasadzie. Obecnie mieszczą się w budynku zbiory teatralne Muzeum Historycznego m. Krakowa. Są to głównie pamiątki po znanych aktorach, m. in. Helenie Modrzejewskiej, Ludwiku Solskim oraz projekty scenograficzne i kostiumy, często projektu znanych malarzy (Józefa Mehoffera, Stanisława Wyspiańskiego).

- **Smocza Jama**. Wielka pieczara w jurajskiej skale Wawelu, z wejściem od strony Wisły, należy do największych osobliwości Krakowa. Średniowieczna legenda głosi, że jaskinia była siedzibą groźnego potwora, którego zgładził podstępnie jeden z synów założyciela miasta, króla Kraka. W XV w. historyk Jan Długosz określił ją jako „kilka pieczar tajemniczych, do których przywiązana jest tradycja o smoku”. Od czasów średniowiecza Smocza Jama była wykorzystywana do różnych celów. W XVII w. mieścił się tu szynk, z którego dochody przeznaczano na opłatę służby zamkowej. Obecnie jaskinia jest traktowana jako obiekt zabytkowy. Jej postrzępione uskoki skalne, dyskretnie ożywione sztucznym światłem, stwarzają wyjątkowy, niepowtarzalny nastrój. Obok wejścia do grotty w r. 1972 umieszczona została rzeźba znanego artysty krakowskiego Bronisława Chromego, przedstawiająca legendarnego smoka. Z jego paszczy co kilka minut wydobywa się płomień co jest ogromną atrakcją dla spacerujących nad Wisłą dzieci. Przez wiele stuleci dzieje wawelskiego Smoka, groza jaką budził wśród mieszkańców, są przedstawiane w literaturze jako symbol walki dobra ze złem.

- **Kościół Św. Andrzeja**. W centralnej części wczesnośredniowiecznej osady Okół wojewoda Sieciech, palatyn księcia Władysława Hermana, wznosił z końcem XI w. romański kościół. Pół wieku później, podczas najazdu Tatarów, kościół skutecznie zapewnił bezpieczeństwo zgromadzonej w nim ludności. Na przełomie XII i XIII w. został rozbudowany. Z tego czasu mogą pochodzić okazałe wieże, zwieńczone barokowymi helmami. W 1316 r. kolegiacką świątynię przejął zakon klarysek. Wtedy dobudowano do kościoła gotyckie oratorium (dziś zakrystia) oraz rozpoczęto wznoszenie zabudowań klasztornych. Większych zmian we wnętrzu kościoła dokonał na przełomie XVII i XVIII w. stiukator Baltazar Fontana, jeden z czołowych artystów działających w tym czasie w Polsce. Znakomite stiuki uzupełnione zostały malowidłami z życia bł. Salomei. Dziś kościół Św. Andrzeja jest najlepiej zachowaną romańską świątynią Krakowa, dającą pojęcie o skali budownictwa sakralnego w Polsce w okresie największego rozkwitu tego stylu. W zbiorach klasztornych znajduje się cenna mozaika bizantyńska z Matką Boską, z przełomu XII i XIII w.



## 86

- **Kościół i klasztor Norbertanek** na Zwierzyńcu, położone u ujścia Rudawy do Wisły, należą do najbardziej malowniczych założeń architektonicznych Krakowa. Atrakcyjny widok zapewniają mu zwłaszcza obronne mury. Umieszczona w tradycji osada podkrakowska. Umieszczona w zalesionej okolicy, była miejscem chowu zwierząt królewskich. Początki kościoła Norbertanek sięgają XIII w., a obecny jego wygląd pochodzi z czasów przebudowy z l. połowy XVII w., w której brał udział królewski architekt Jan Trevano. W drugi dzień Wielkanocy obok klasztoru odbywa się słynny odpust „Emaus”.

**Lajkonik** zwierzyński to jedna z najstarszych, żywych do dziś tradycji folklorystycznych Krakowa. Co roku w oktawę Bożego Ciała z dziedzina przy kościele Norbertanek wyrusza do Rynku krakowskiego pochod, którego bohaterem jest jeździec w stroju tatarskim, na drewnianym koniu. Towarzyszy mu kapela tzw. Młaskotów. Dotknięcie buławy Lajkonika zapewnia szczęście i dobrobyt, dlatego pochod gromadzi tłumy turystów i mieszkańców Krakowa. Strój Lajkonika zaprojektował Stanisław Wyspiański.

- **Teatr Stary im. Heleny Modrzejewskiej** (róg ul. Jagiellońskiej i pl. Szczepańskiego). Najstarszy budynek teatralny w Polsce powstał na przełomie XVIII i XIX w., w wyniku scalenia kilku kamienic. Obecna, secesyjna forma zawdzięcza przebudowie w l. 1903-1906 przez krakowskich architektów: Franciszka Mączyńskiego i Tadeusza Stryjeńskiego. Teatr zyskał renomę jednej z najlepszych scen dramatycznych w Polsce. Tu działali znakomici reżyserzy, m. in. Konrad Swinarski i Andrzej Wajda.

**Pałac Sztuki** przy pl. Szczepańskim (powstał w XIX w. w wyniku zburzenia średniowiecznego kościoła), należy do najbardziej reprezentatywnych gmachów polskiej secesji. Jest własnością Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, założonego w r. 1854. Zbudowany według projektu Franciszka Mączyńskiego, otwarty został w r. 1901. Plaskorzeźbiony fryz obiegający budynek, z przedstawieniami ukazującymi trud artystycznej twórczości, zaprojektował Jacek Malczewski. Elewacje gmachu ozdobione są także popiersiami wybitnych artystów, m. in. Stanisława Wyspiańskiego, dłuta Anny Reynoch i Jana Matejki, dłuta Antoniego Madeyskiego.



- **Barbakan.** Okrągły, ceglany budynek o grubych na 3 m murach, sąsiadujący z bramą Floriańską, to część fortyfikacji miasta. Jest najatrakcyjniejszym zabytkowym obiektem Plant, powstałym w XIX w. na miejscu i w sąsiedztwie murów obronnych średniowiecznego miasta. Wzniesiony został z końcem XV w., według tradycji po nieudanej wyprawie na Wołoszczyznę króla Jana Olbrachta. Barbakan służył do ostrzału wrogich wojsk zbliżających się do murów miejskich, łączył się z nimi „szyją” i był otoczony fosą. Prowadzone obecnie prace konserwatorskie mają na celu przywrócenie budowli jej oryginalnego wyglądu.

**Pomnik Grunwaldzki.** W dawnym mieście Kleparz, na placu Matejki, wznosi się okazały pomnik upamiętniający zwycięstwo pod Grunwaldem wojsk polsko-litewskich nad zakonem krzyżackim w r. 1410 — jedną z największych bitew w średniowiecznej Europie. Konny pomnik naczelnego wodza zwycięskich wojsk, króla Władysława Jagiełły, odsłonięto w pięćsetlecie bitwy. Zbudowany z inicjatywy i z funduszy światowej sławy pianisty Ignacego Paderewskiego, był dziełem działającego w Paryżu rzeźbiarza Antoniego Wiwulskiego. Zburzony przez Niemców jesienią 1939 r., został odbudowany i połączony z Grobem Nieznanego Żołnierza w 1976 r., przez Mariana Koniecznego.

## 27 • 28

- **Sukiennice.** Usytuowane pośrodku Rynku krakowskiego, stanowią jeden z głównych akcentów placu. Kramy sukienne, z wielką halą handlową, wystawił w XIV w. król Kazimierz Wielki. Po pożarze w r. 1555 zostały odnowione przez wybitnych artystów. Jan Maria Padovano założył loggie w krótszych elewacjach, Santi Gucci zaprojektował maskarony na attyce. W 2. połowie XIX w. architekt Tomasz Pryliński otoczył gmach arkadami, dobudował też ryzality przy przejściu poprzecznym. Głowice kolumn zaprojektował Jan Matejko. Przy przejściu od strony południowej budowli wisi nóż, służący ongiś do ucinania uszu złodziejom. Na piętrze Sukiennic mieści się od ponad stu lat galeria malarstwa Muzeum Narodowego w Krakowie, z dziełami słynnych polskich artystów XIX w.: J. Matejki, H. Siemiradzkiego, J. Chelmońskiego, A. Gierymskiego i in. W części parteru od końca XIX w. znajduje się słynna dziś kawiarnia „Noworolski”. Po południowej stronie Sukiennic wznosi się na Rynku **pomnik Adama Mickiewicza**, największego polskiego poety, dzieło rzeźbiarza Teodora Rygiera z r. 1898. W grudniu odbywa się tutaj konkurs szopek krakowskich.

- **Uniwersytet Jagielloński. Collegium Maius.** Jeden z najstarszych w Europie uniwersytetów, założony w r. 1364, przez króla Kazimierza Wielkiego. Najdostojniejszy gmach uniwersytecki, wzniesione w XIV-XV w. Kolegium Większe mieści pośrodku dziedziniec z krużgankami o pięknych kryształowych sklepieniach, nawiązującymi do włoskich wzorów. Obecnie część pomieszczeń wykorzystywana jest na cele reprezentacyjne, pozostałe zajmuje Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. W jego cennych zbiorach znajdują się kolekcje sprzętu astronomicznego, przyrządów fizycznych, chemicznych i in., a także obrazy (głównie portrety profesorów) i rzeźby. Z Collegium Maius sąsiaduje kilka innych, zabytkowych budynków uniwersyteckich. Największy z nich, przy Plantach, to neogotyckie **Collegium Novum**, obecnie główny gmach uczelni, wzniesiony przez architekta Feliksa Księżarskiego z końcem XIX w. Na Plantach, przed również neogotyckim Collegium Physicum, stoi, przeniesiony z dziedzińca Collegium Maius, **pomnik Mikołaja Kopernika**, ucznia krakowskiej Almae Matris, dzieło Cypriana Godebskiego z r. 1900.

## 71

- **Kazimierz.** Dzielnica Krakowa, będąca ongiś odrębnym miastem, wydzielonym odnogą Wisły (później wysuszoną). Nazwę swą miasto to wywodzi od króla Kazimierza Wielkiego, z którego przywileju było lokowane w r. 1335. Centrum miasta stanowił wielki, wydłużony rynek, będący rozszerzeniem ulicy Krakowskiej. W 2. połowie XIV w. Kazimierz otoczono murami obronnymi, w których znajdowało się kilka bram (Gliniana, Skawińska, Wielicka, Bocheńska, Bydlna). W mieście, zamieszkałym początkowo wyłącznie przez chrześcijan, od końca XV w. zaczęli się osiedlać Żydzi. Z czasem doprowadziło to do wytworzenia się tu specyficznego krajobrazu dwu kultur, sąsiedztwa katolickich świątyń z synagogami, budowanymi na wschód od rynku (Oppidum Judaeorum). Po utracie przez Polskę niepodległości, w r. 1800 Austriacy wcielili Kazimierz do Krakowa. W 1. połowie XIX w., za czasów Wolnego Miasta Krakowa, zburzone zostały kazimierskie mury obronne. Kres rozwoju kultury żydowskiej na Kazimierzu położyła II wojna światowa. W 1993 roku żydowski Kazimierz i pobliskie Podgórze były terenem zdjęć plenerowych w słynnym filmie S. Spielberga „Lista Schindlera”.